

Skaitvardžių reikšmė, gramatiniai požymiai.

Kuriame atsakymų variante išvardyti visi skaitvardžiai?

Penkissyk, trise, tiek, tuzinas, trejetas, keli, devynaukštis, devyneri, trivietis, viena šimtoji, pusė, trečdalis, milijoninis, pora, vienintelis, pirmieji, kapa, pūdas, kelintas, keliasdešimt, nulis, aštuonkojis, šimtas trisdešimt.

- ☐ Penkissyk, trise, trejetas, devyneri, viena šimtoji, trečdalis, šimtas trisdešimt.
- ☐ Trejetas, devyneri, viena šimtoji, pirmieji, šimtas trisdešimt.
- ☐ Trejetas, devyneri, viena šimtoji, nulis, šimtas trisdešimt.

Mokinys gavo užduotį pabraukti skaitvardžius Vytauto V. Landsbergio „Aritmetinės pasakaitės“ ištraukoje. Kuriame atsakyme jo darbo trūkumai teisingai įvardyti?

Bet čia pasirodo Trys ir neva juokauja:

– Kur du pešasi, trečias laimi...

Tada Vienas puola mušti Tris, bet kadangi vienas lauke ne karys, tai Trys jį sumušia taip, kad jis tampa panašus į Pusę. Eina Vienas verkdamas keliu pas karalių Milijoną skųstis. Atėjo, nusiėmė kepurę, nusilenkė ir sako:

– Va, Karaliau, išėjo nei Du, nei penkiolika. <...> Gal tu atimk iš manęs tą vieną, kad liktų iš manęs Nulis, ir palaidok gražiai sąsiuvinyje su langeliais.

- ☐ Klaidų nėra
- ☐ Reikėjo pabraukti *trečias*
- ☐ Reikėjo pabraukti *trečias*; nereikėjo braukti *Pusę*, *Nulis*

Teisingus teiginius apie skaitvardį pažymėk T, neteisingus – N.

Lietuvių kalboje kiekį nusako tik viena kalbos dalis – skaitvardis ☐. Skaitvardis yra vardažodis ☐. Skaitvardis atsako tik į klausimą *kiek?* ☐ Skaitvardis sakinyje eina pažyminiu, aplinkybe, rečiau veiksmiu, tariniu, papildiniu ☐. Skaitvardžių skyriai yra šie: pagrindiniai ir kelintiniai ☐. Skaitvardis reiškia tikslų daiktų skaičių arba skaičiuojamąją vietą eilėje ☐. Skaitvardžių kaitymas įvairus: vieni niekuo nekaitomi, kiti – tik linksniais, tretį – linksniais ir giminėmis, dar kiti – giminėmis, skaičiais ir linksniais ☐.

Pažymėkite teisingus teiginius apie skaitvardį.

- ☐ Skaitvardžių negalima padaryti iš kitų kalbos dalių. Jie negali jungtis su reikšmę keičiančiais žodžiais. Prie skaitvardžio negalima prijungti nei būdvardžio, nei prieveiksčio.
- ☐ Skaitvardžiai padaromi iš įvairių kalbos dalių. Dažniausiai jie jungiasi su būdvardžiu arba prieveiksniu.
- ☐ Skaitvardis yra kalbos dalis, žyminti skaičių ar skaičiuojamąją vietą eilėje ir atsakanti į klausimus *kiek?* *kelintas?* *kelinta?* *keliese?* *keliolika?*
- ☐ Skaitvardis yra kalbos dalis, reiškianti daiktų skaičių arba tikslią jų vietą eilėje ir atsakanti į klausimus *kiek?* *kelintas?* *kelinta?* Nuo kitų kiekybę reiškiančių žodžių jis skiriasi tikslumu.
- ☐ Tik matematikoje skaičių dalys reiškiamos trupmenomis. Buitinėje kalboje vartojami kiti tiksliai daikto dalį nusakantys žodžiai. Tai daiktavardžiai, dūriniai su skaitvardžiais ir žodžių junginiai.

Nuspręsk, kuriame atsakyme pateikti visi nekaitomi teksto skaitvardžiai.

Pirmasis vokiečių aviganis buvo užregistruotas tūkstantis aštuoni šimtai devyniasdešimt devintaisiais metais.

Vokiečių aviganiai: patinų aukštis ties ketera – šešiasdešimt–šešiasdešimt penki centimetrai; svoris – trisdešimt–keturiasdešimt kilogramų; galvos kaukolinės dalies ir snukio ilgių santykis – vienas ir vienas, dantų skaičius – keturiasdešimt du; idealus mentės ir petikaulio kampas – devyniasdešimt laipsnių. Vados dydis – septyni–aštuoni šuniukai. Ilgaamžiškumas – trylika–penkiolika metų.

- ☐ Šešiasdešimt, šešiasdešimt penki, trisdešimt, keturiasdešimt, keturiasdešimt du, devyniasdešimt, trylika, penkiolika
- ☐ Šešiasdešimt, trisdešimt, keturiasdešimt, devyniasdešimt, trylika, penkiolika
- ☐ Šešiasdešimt, trisdešimt, keturiasdešimt, devyniasdešimt